

Cao-afspraken

Extra tussenrapportage

58384 – Openbaar

18 februari 2019

Berenschot

Cao-afspraken

Nieuwe HBH-loonschaal en verhoging cao VVT 4%

Bram Berkhout
Melanie Knieriem
Paul Schenderling
Wouter Poels
Emma Zwaveling

18 februari 2019

Berenschot

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Enquête	6
3. De nieuwe HBH-loonschaal	7
4. De generieke loonsverhoging van 4% in de cao VVT	12
Bijlage 1	16

1. Inleiding

In opdracht van het Ministerie van VWS voert Berenschot een evaluatieonderzoek uit naar de AMvB reële prijs 2015¹ (in het vervolg: AMvB reële prijs). Deze AMvB reële prijs geeft nadere regels die invulling geven aan de gemeentelijke opdracht om regels te stellen ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van diezelfde voorziening. In dit onderzoek wordt over meerdere jaren bezien hoe de AMvB reële prijs door gemeenten en aanbieders wordt toegepast. Het doel van het onderzoek is in kaart brengen in hoeverre de AMvB reële prijs ervoor zorgt dat gemeenten na toepassing ervan bij het vaststellen van de tarieven voor Wmo-dienstverlening rekening houden met de vastgestelde kostprijselementen. De beleidstheorie is dat dit eraan moet bijdragen dat de kwaliteit en continuïteit van diensten beter kan worden gewaarborgd. Het onderzoek richt zich naast kwalitatieve effecten van de AMvB reële prijs ook op kwantitatieve effecten zoals de prijsontwikkeling en volumeontwikkeling van Wmo-dienstverlening van 2015 t/m 2019. In het onderzoek wordt breed gekeken naar de toepassing van de AMvB reële prijs voor alle Wmo-voorzieningen. Hierbij gaat het niet alleen om huishoudelijke hulp, maar ook om andere Wmo-voorzieningen, zoals vervoersdiensten en arrangementen van begeleiding, beschermd wonen en dagbesteding.

Gedurende het onderzoek zijn er drie metingen waarbij gemeenten worden bevraagd door middel van een enquête en interviews worden gehouden met gemeenten en aanbieders.

Cao-afspraken

Per 1 april 2018 is er een nieuwe, hogere loonschaal huishoudelijke hulp ingevoerd, de HBH-loonschaal. Zorgaanbieders die aangesloten zijn bij één van de cao-partijen zijn sinds dat moment verplicht de nieuwe loonschaal in te voeren. De wijziging van cao Verpleeg-, Verzorgingshuizen en Thuiszorg (cao VVT) waarin de nieuwe loonschaal is opgenomen, is op 7 mei 2018 algemeen verbindend verklaard. Dat betekent dat vanaf dat moment *alle* zorgaanbieders aan de afspraken zijn gebonden. In de cao-afspraken staat dat aanbieders en gemeenten uiterlijk per 1 januari 2019 afspraken moeten hebben gemaakt over de toepassing van de nieuwe loonschaal. De invoering van de HBH-loonschaal is in de cao-afspraken expliciet gekoppeld aan de inwerkingtreding van de AMvB reële prijs op 1 juni 2017. Aanbieders hoeven de loonschaal op grond van de cao VVT pas in te voeren als een gemeente de AMvB reële prijs moet toepassen. Het kan voorkomen dat een gemeente (nog) niet AMvB-plichtig is. Die situatie doet zich voor bij contracten die gemeenten voor 1 juni 2017 hebben gesloten of waarvan de aanbestedingsprocedure voor 1 juni 2017 is gepubliceerd.²

Naast de cao-afpraak over de HBH-loonschaal zijn er als onderdeel van de nieuwe cao VVT afspraken gemaakt over een algemene loonsverhoging in de cao VVT van 4%. Deze cao-afpraak van generieke loonsverhoging is ingegaan op 1 oktober 2018. Deze algemene loonsverhoging staat in beginsel los van de nieuwe loonschaal. Met deze loonsverhoging moet dus bij het bepalen van de tarieven en het afsluiten van nieuwe contracten ook rekening worden gehouden.

Tijdens de formulering van de deelvragen van het evaluatieonderzoek waren de afspraken over de invoering van de nieuwe loonschaal Hulp bij het Huishouden nog niet definitief. Tevens was de salarisverhoging van 4% in de

¹ Besluit van 10 februari 2017, houdende regels ter waarborging van een goede verhouding tussen de prijs voor de levering van een voorziening en de eisen die worden gesteld aan de kwaliteit van de voorziening en de continuïteit in de hulpverlening tussen de cliënt en de hulpverlener.

² De factsheet van PIANOo gaat hier meer in detail op in: <https://www.pianoo.nl/nl/document/14310/factsheet-amvb-re-le-prijs-wmo-2015>

cao VVT nog niet bekend. Naar aanleiding van de (definitieve) cao-afspraken is besloten hier binnen de reeds gegunde evaluatie specifieke aandacht aan te besteden. In de al voorgestelde enquête onder gemeenten zijn daartoe extra vragen opgenomen specifiek in relatie tot de nieuwe loonschaal voor Hulp bij Huishouden en de 4% loonsverhoging in 2018 op basis van de aangepaste cao VVT.

Deze rapportage

In deze korte extra tussenrapportage beschrijven we uitsluitend de antwoorden op de specifieke vragen over de nieuwe loonschaal en de 4% loonsverhoging die de gemeenten die aan onze enquête deelnamen, hebben gegeven. Eind maart 2019 volgt de eerste volledige tussenrapportage waarin alle resultaten van de enquête en interviews uit meetronde 1 van de evaluatie zijn meegenomen.

In deze rapportage beschrijven we ook vragen waarbij respondenten als antwoord konden geven dat hun gemeente (nog) niet gehouden is aan de AMvB reële prijs. Belangrijk is in dit verband op te merken dat Berenschot bij dit soort antwoorden niet beoordeeld heeft of het ook feitelijk klopt dat de responderende individuele gemeente aangeeft dat zij juridisch gezien (nog) niet gehouden is aan de AMvB reële prijs. Deze juridische toetsing behoort niet tot onze opdracht.

2. Enquête

Dinsdag 6 november 2018 is onze enquête uitgezet bij alle 380 gemeenten in Nederland. De gemeenten konden tot en met 19 december 2018 de enquête invullen. In deze meting gericht op de periode 2015 tot en met 2018 zijn de vragen over de cao-afspraken meegenomen.

Respons

Uiteindelijk hebben er individueel en via samenwerkingsverbanden 208 gemeenten meegewerkt aan de enquête. Er hebben 101 gemeenten de vragenlijst individueel ingevuld en 107 gemeenten via een samenwerkingsverband. Onderstaande tabel geeft de verdeling weer van de deelnemende gemeenten op basis van het aantal inwoners.

Tabel 1. Respons meting 1 naar gemeentegrootteklasse

Gemeentegrootte klasse	Respons absoluut	Relatieve respons naar grootteklasse	Aantal gemeenten in Nederland	Verdeling alle gemeenten naar gemeentegrootte klasse
tot 10.000	15	7%	21	6%
10 – 50.000	156	75%	279	73%
50-100.000	23	11%	49	13%
100-200.000	10	5%	23	6%
200.000 +	4	2%	8	2%
Totaal	208	100%	380	100%

Tabel 1 laat zien dat de verdeling van de respons naar gemeentegrootteklasse sterk overeenkomt met de verdeling van het totaal aantal gemeenten. Dit betekent dat de enquêteresultaten niet herwogen hoeven te worden voor gemeentegrootte.

Enquêtevragen Cao-afspraken

In de enquête zijn twee onderwerpen uitgevraagd met betrekking tot de cao-afspraken:

1. De nieuwe HBH-loonschaal (per 1 april 2018)
2. De generieke loonsverhoging van 4% in de CAO VVT (per 1 oktober 2018)

De relevante enquêtevragen voor deze rapportage zijn opgenomen in bijlage 1.

3. De nieuwe HBH-loonschaal

In deze paragraaf worden de empirische resultaten met betrekking tot de nieuwe HBH-loonschaal per enquêtevraag beschreven.

Bekendheid met nieuwe loonschaal

Uit de enquête blijkt dat vrijwel alle deelnemende gemeenten bekend zijn met de nieuwe loonschaal die per 1 april 2018 van kracht is gegaan. Slechts één gemeente is niet bekend met de nieuwe loonschaal.

Tabel 2. Enquête vraag 15a1

Enquête vraag 15a1 - Is uw gemeente bekend met de nieuwe loonschaal uit de cao VVT die per 1 april 2018 van kracht is voor medewerkers in de huishoudelijke hulp? (n=208)	
Is bekend	99,5%
Is niet bekend	0,5%

Afstemming met aanbieders over nieuwe loonschaal

Van de 207 gemeenten die bekend zijn met de nieuwe loonschaal, geven veruit de meeste respondenten aan de nieuwe loonschaal besproken te hebben met de gecontracteerde aanbieders voor huishoudelijke hulp. Het belangrijkste doel van dit gesprek was het creëren van draagvlak en daarna het aanpassen van de tarieven.

Tien van 207 responderende gemeenten die wel bekend waren met de nieuwe loonschaal, hebben de loonschaal niet besproken met aanbieders. Zes daarvan zijn dit nog van plan, bij de overige vier gemeenten hebben de invullers van de enquête een van de volgende antwoorden ingevuld: (1) de gemeente is (nog) niet AMvB plichtig³, (2) de gemeente heeft een raamovereenkomst of (3) omdat het al is meegenomen in de kostprijsberekening.

Tabel 3. Enquêtevraag 15a2, 15a3

Enquêtevraag 15a2 - Heeft uw gemeente over de nieuwe loonschaal gesproken met de aanbieders die gecontracteerd zijn voor huishoudelijke hulp? (n = 207)	
<u>Wel</u> besproken	<u>Niet</u> besproken
95,2%	4,8%
Enquêtevraag 15a2 - Wat was het doel van dit gesprek en wat heeft dit overleg opgeleverd? (n = 197)	Enquêtevraag 15a3 - Waarom heeft u hierover niet gesproken met uw aanbieders? (n = 10)
Tarief aanpassen: 25,4%	Nog op de planning: 60,0%
Draagvlak creëren: 42,1%	Niet nodig: 40,0%
Informereren/toelichten: 9,1%	
Inzicht in effecten: 5,6%	
Overig: 17,8%	

³ Zoals beschreven in hoofdstuk 1 van deze rapportage, hebben wij niet beoordeeld of dit door de invullers gegeven antwoord juridisch juist is.

Tarieven aangepast naar aanleiding van nieuwe loonschaal

Uit de enquête blijkt dat 69,6% van de gemeenten die bekend is met de nieuwe loonschaal (n=144), de tarieven ten tijde van de enquête heeft aangepast (zie tabel 4 en figuur 1, blauwe parten). In tabel 7 wordt beschreven hoe deze gemeenten tot nieuwe tarieven zijn gekomen.

Verder blijkt dat 30,4% van de gemeenten (n=63) de tarieven (nog) niet heeft gewijzigd, dit zijn de oranje parten in figuur 1. De redenen dat deze gemeenten het tarief nog niet hebben gewijzigd, worden weergegeven in tabel 6. Van de betrokken 63 gemeenten geven er 47 expliciet aan dat het tarief nog niet is gewijzigd, maar dat dit nog wel gaat gebeuren. De andere 16 gemeenten geven aan geen tariefwijziging door te voeren naar aanleiding van de nieuwe loonschaal.

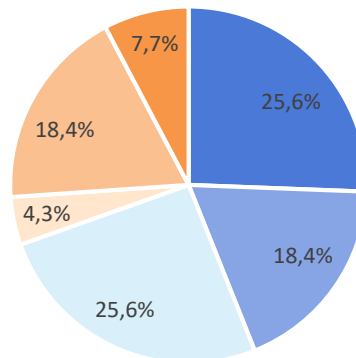
Tabel 4. Enquêtevraag Vraag 15b

Enquêtevraag Vraag 15b - Heeft uw gemeente naar aanleiding van de nieuwe HBH-loonschaal de tarieven gewijzigd? N =207	
Tarieven gewijzigd ten tijde van enquête 69,6% (n=144)	Tarieven nog niet gewijzigd ten tijde van enquête 30,4% (n=63)
Ja, deze zijn vanaf 1 april 2018 gewijzigd. (n=53)	Nee, deze zijn nog niet gewijzigd. Wanneer het tarief gewijzigd is, betaalt de gemeente met terugwerkende kracht een vergoeding aan aanbieders. (n=9)
Ja, deze zijn gewijzigd, maar pas na 1 april 2018. Voor de periode tussen 1 april en de wijziging betaalt de gemeente een vergoeding aan aanbieders. (n=38)	Nee, deze zijn nog niet gewijzigd. Wanneer het tarief gewijzigd is, betaalt de gemeente geen vergoeding aan aanbieders. (n=38)
Ja, deze zijn gewijzigd, maar pas na 1 april 2018. Voor de periode tussen 1 april en de wijziging betaalt de gemeente geen vergoeding aan aanbieders. (n=53)	Nee, de gemeente voert naar aanleiding van de nieuwe loonschaal geen tariefwijziging door. (n=16)

Uit de enquête blijkt ook of gemeenten wel of geen vergoeding hebben betaald aan aanbieders na de wijziging van de tarieven, of dat ze dit wel of niet van plan zijn nadat de tarieven worden gewijzigd (zie tabel 4). Van de gemeenten die het tarief na 1 april 2018 hebben aangepast (n=91), geeft een kleine meerderheid (n=53, 58,2%) aan geen vergoeding te betalen aan aanbieders voor de periode tussen 1 april 2018 en het moment van wijzigen. Van de gemeenten die het tarief nog gaan wijzigen (n=47), geeft een grote meerderheid (n=38, 80,1%) aan geen vergoeding te betalen aan aanbieders.

De volgende figuur geeft de zes hiervoor besproken antwoordcategorieën op enquêtevraag 15b als percentages weer van het totaal aantal gemeenten dat heeft aangegeven bekend te zijn met de nieuwe loonschaal (n=207).

Tarieven aangepast n.a.v. nieuwe loonschaal (n=207)

- Ja, deze zijn vanaf 1 april 2018 gewijzigd.
- Ja, na 1 april 2018 gewijzigd. Wel vergoeding aan aanbieders.
- Ja, na 1 april 2018 gewijzigd. Geen vergoeding aan aanbieders.
- Nee, deze zijn nog niet gewijzigd. Wanneer het tarief gewijzigd is, wel vergoeding aan aanbieders.
- Nee, deze zijn nog niet gewijzigd. Wanneer het tarief gewijzigd is, geen vergoeding aan aanbieders.
- Nee, de gemeente voert naar aanleiding van de nieuwe loonschaal geen tariefwijziging door.

Figuur 1. Aandeel gemeenten dat tarieven heeft aangepast naar aanleiding van nieuwe loonschaal

We hebben ook geanalyseerd of er zich verschillen voordoen in het percentage gemeenten dat haar tarieven voor huishoudelijke hulp heeft aangepast naar aanleiding van de nieuwe loonschaal als gekeken wordt naar gemeentegrootteklasse. Hieruit werd duidelijk (zie onderstaande tabel) dat we vrijwel geen verschil in dit percentage zien naar gemeentegrootteklasse, behalve in de klasse van 200.000+ gemeenten zijn er evenveel responderende gemeenten die de tarieven wel als niet hebben aangepast naar aanleiding van de nieuwe loonschaal.

Tabel 5. Verdeling gemeenten tarief wel/niet aangepast

Type gemeente	% Tarief wel aangepast	% Tarief (nog) niet aangepast
Minder dan 10.000 inwoners	73,3%	26,7%
10.000-50.000 inwoners	69,7%	30,3%
50.000-100.000 inwoners	69,6%	30,4%
100.000-200.000 inwoners	70,0%	30,0%
200.000+ inwoners	50,0%	50,0%
Alle responderende gemeenten	69,6%	30,4%

Waarom hebben sommige gemeenten tarieven (nog) niet gewijzigd?

In de enquête hebben we de subpopulatie van 63 gemeenten die hun tarief voor huishoudelijke hulp (nog) niet heeft gewijzigd naar aanleiding van de nieuwe loonschaal, ook gevraagd naar de redenen hiervoor (tabel 6). Bij 42,9 procent van deze gemeenten heeft de respondent in de enquête aangegeven dat de reden daarvoor is dat hun gemeente (nog) niet AMvB-plichtig is⁴. Vervolgens geeft net iets minder dan een kwart van deze 63 gemeenten (22,2%) aan dat de tarieven al hoog genoeg zijn om de nieuwe loonschaal te compenseren. Beide groepen gemeenten vormen samen de groep gemeenten die in figuur 1 heeft aangegeven het tarief niet te gaan wijzigen naar aanleiding van de nieuwe loonschaal⁵.

Onder de 63 gemeenten die hun tarieven (nog) niet hebben gewijzigd, bevinden zich echter ook gemeenten die hebben aangegeven dit op een later tijdstip wel te gaan doen (22,2%), namelijk op 1 januari 2019. Twee derde van deze gemeenten heeft al afspraken met aanbieders gemaakt over het te volgen proces om tot een nieuw tarief te komen waarin de nieuwe loonschaal HBH is verwerkt.

De categorie 'anders, namelijk' betreft met name gemeenten die nog in overleg zijn met hun aanbieders, of waarbij een voorstel nog moet worden goedgekeurd.

Tabel 6. Enquêtevraag 15c

Vraag 15c - Wat is de verklaring voor uw eerdere antwoord dat uw gemeente het tarief op dit moment (nog) niet heeft gewijzigd?	N=63
De gemeente is niet AMvB-plichtig, dus we hoeven onze tarieven niet aan te passen.	42,9%
De gemeente hanteert tarieven die hoog genoeg zijn om de nieuwe loonschaal te compenseren.	22,2%
De tarieven worden nog gewijzigd op een later moment.	22,2%
Anders, namelijk	12,7%

Berekening tariefwijziging

Van de gemeenten die het tarief hebben gewijzigd (n=144), heeft meer dan de helft dit tarief zelf vastgesteld en mochten zorgaanbieders input leveren op de berekening van de diverse kostprijsselementen. De op een na grootste groep van gemeenten die het tarief heeft gewijzigd, heeft het nieuwe tarief zelf vastgesteld zonder hierbij aanbieders (opnieuw) te betrekken. Weer een kleinere groep heeft een (advies)bureau ingehuurd om tarieven te berekenen, waarbij in de meerderheid van de gevallen aanbieders wel zijn betrokken. In slechts een klein deel van de gemeenten die het tarief heeft gewijzigd, mochten aanbieders een tarief offrenen waarmee inzichtelijk is gemaakt hoe de nieuwe loonschaal is verdisconteerd in het nieuwe tarief, waarna de betrokken gemeente het nieuwe (uur)tarief heeft vastgesteld.

⁴ Zoals beschreven in hoofdstuk 1 van deze rapportage, hebben wij niet beoordeeld of dit door de invullers gegeven antwoord juridisch juist is.

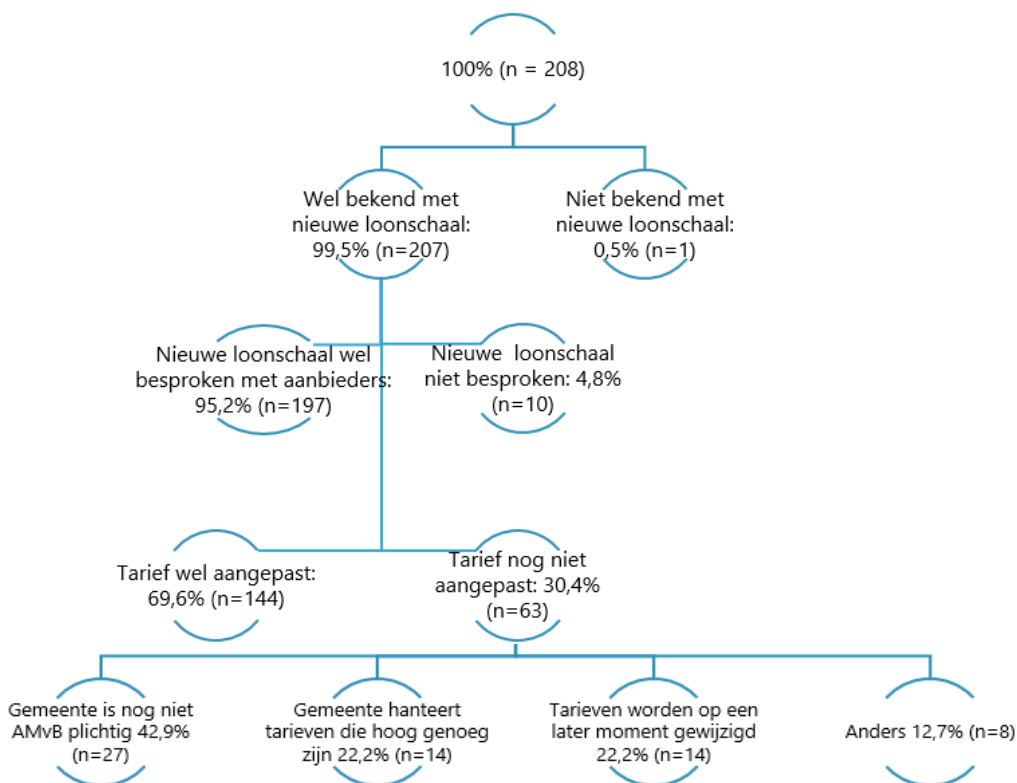
⁵ Minus twee gemeenten die 'anders, namelijk' hebben aangegeven.

Tabel 7. Enquêtevraag 15e

Vraag 15e - Hoe heeft uw gemeente de tariefwijziging naar aanleiding van de nieuwe HBH-loonschaal berekend?	N=144
Aanbieders mochten input leveren op de berekening van de diverse kostprijselementen waarna de gemeente het nieuwe (uur)tarief heeft vastgesteld.	58,3%
Aanbieders mochten een (uur)tarief offrenen, waar mee inzichtelijk is gemaakt hoe de nieuwe loonschaal is verdisconteerd in het nieuwe tarief, waarna de gemeente het nieuwe (uur)tarief heeft vastgesteld.	3,5%
De gemeente heeft zelf nieuwe tarieven berekend die zijn doorgevoerd t.o.v. het huidige tarief (aanbieders zijn niet (opnieuw) betrokken geweest).	20,1%
De gemeente heeft een (advies)bureau ingehuurd om nieuwe tarieven te berekenen en zij hebben aanbieders betrokken.	12,5%
De gemeente heeft een (advies)bureau ingehuurd om nieuwe tarieven te berekenen en zij hebben geen aanbieders betrokken.	5,6%

Samenvatting

De volgende figuur geeft een samenvatting van de belangrijkste enquêteuitkomsten voor wat betreft de nieuwe HBH-loonschaal.

Figuur 2. Samenvatting antwoorden HBH-loonschaal

4. De generieke loonsverhoging van 4% in de cao VVT

In deze paragraaf worden de empirische resultaten met betrekking tot generieke loonsverhoging van 4% in de cao VVT per enquêtevraag beschreven.

Bekendheid met generieke loonsverhoging van 4%

Uit de enquête blijkt dat 198 van de 208 gemeenten (95,2%) die aan onze enquête heeft deelgenomen, ook bekend is met de generieke loonsverhoging van 4 procent per 1 oktober 2018. Slechts tien gemeenten zijn niet bekend met deze wijziging van de cao VVT.

Tabel 8. Enquêtevraag 16a1

Enquête vraag 16a1 - Is uw gemeente bekend met wijziging van de cao VVT (generieke loonsverhoging van 4 procent per 1 oktober 2018)? (n=208)	
Is bekend	95,2%
Is niet bekend	4,8%

Afstemming met aanbieders over generieke loonsverhoging van 4%

Van de 198 gemeenten die bekend zijn met de wijziging van de cao VVT, geven veruit de meeste respondenten (96,0%) aan de generieke loonsverhoging van 4 procent te hebben besproken met gecontracteerde aanbieders voor huishoudelijke hulp. Het belangrijkste doel van dit gesprek was het creëren van draagvlak en daarna het aanpassen van de tarieven.

Acht gemeenten die wel bekend zijn met de generieke loonsverhoging van 4 procent, hebben in de enquête aangegeven deze niet besproken te hebben met hun aanbieders. Twee daarvan zijn dit nog wel van plan te doen. Respondenten van de overige zes gemeenten hebben in de enquête aangegeven dat hun gemeente dit niet nodig vond, bijvoorbeeld omdat er al een tariefverhoging is doorgevoerd.

Tabel 9. Enquêtevraag 16a2, 16a3

Enquêtevraag 16a2 - Heeft uw gemeente gesproken met de aanbieders die gecontracteerd zijn voor HH over de 4% loonsverhoging? (N = 198)	
Wel besproken	Niet besproken
96,0%	4,0%
Enquêtevraag 16a2 - Wat was het doel van dit gesprek en wat heeft dit overleg opgeleverd? (n = 190)	Enquêtevraag 16a3 - Waarom heeft u hierover niet gesproken met uw aanbieders? (n = 8)
Tarief aanpassen: 25,3%	Nog van plan: 25,0%
Draagvlak creëren: 36,8%	Niet nodig: 75,0%
Informereren/toelichten: 14,7%	
Inzicht in effecten: 4,7%	
Overig: 18,4%	

Tarieven aangepast naar aanleiding van generieke loonsverhoging van 4%

Uit de enquête blijkt dat 65,7% van de gemeenten die bekend is met de generieke loonsverhoging van 4% (n=130), hun tarieven naar aanleiding van deze loonsverhoging ten tijde van de enquête heeft gewijzigd (zie tabel 10 en figuur 3, de blauwe parten). In tabel 13 wordt beschreven hoe deze gemeenten tot nieuwe tarieven zijn gekomen.

Verder blijkt dat 34,3% van de gemeenten (n=68) de tarieven nog niet heeft gewijzigd naar aanleiding van de generieke loonsverhoging ten tijde van de enquête. Dit zijn de oranje parten in figuur 3. De redenen dat deze gemeenten het tarief nog niet hebben gewijzigd, worden weergegeven in tabel 12. Van deze 68 gemeenten geven er 56 expliciet aan dat het tarief nog niet is gewijzigd, maar dat dit nog wel gaat gebeuren. De andere 12 gemeenten geven aan geen tariefwijziging door te voeren naar aanleiding van generieke loonsverhoging.

Tabel 10. Enquêtevraag 16b

Enquêtevraag Vraag 16b - Heeft uw gemeente naar aanleiding van de nieuwe wijziging van de cao VVT van 4% loonsverhoging de tarieven gewijzigd?

N = 198

Tarieven gewijzigd ten tijde van enquête 65,7% (n=130)

Tarieven nog niet gewijzigd ten tijde van enquête 34,3% (n=68)

Ja, deze zijn vanaf 1 oktober 2018 gewijzigd (n=57):

Nee, deze zijn nog niet gewijzigd. Wanneer het tarief gewijzigd is, betaalt de gemeente met terugwerkende kracht een vergoeding aan aanbieders (n=19).

Ja, deze zijn gewijzigd maar pas na 1 oktober 2018. Voor de periode tussen 1 oktober en de wijziging betaalt de gemeente een vergoeding aan aanbieders (n=21)

Nee, deze zijn nog niet gewijzigd. Wanneer het tarief gewijzigd is, betaalt de gemeente geen vergoeding aan aanbieders (n=37).

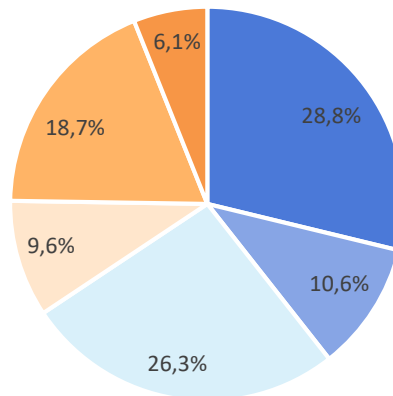
Ja, deze zijn gewijzigd maar pas na 1 oktober 2018. Voor de periode tussen 1 oktober en de wijziging betaalt de gemeente geen vergoeding aan aanbieders (n=52).

Nee, de gemeente voert naar aanleiding van de 4% loonsverhoging geen tariefwijziging door (n=12).

Uit de enquête blijkt ook of gemeenten wel of geen vergoeding hebben betaald aan aanbieders na de wijziging van de tarieven, of dat ze dit wel of niet van plan zijn nadat de tarieven worden gewijzigd (zie figuur 3). Van de gemeenten die het tarief na 1 oktober 2018 hebben aangepast (n=73), geeft een ruime meerderheid (n=52, 71,22%) aan geen vergoeding te betalen aan aanbieders voor de periode tussen 1 oktober 2018 en het moment van wijzigen. Van de gemeenten die het tarief nog gaan wijzigen (n=56), geeft een meerderheid (n=37, 66,0%) aan geen vergoeding met terugwerkende kracht te betalen aan aanbieders.

In de volgende figuur geven we de zes hiervoor besproken antwoordcategorieën op enquêtevraag 16b als percentages weer van het totaal aantal gemeenten dat heeft aangegeven bekend te zijn met de generieke loonsverhoging van 4% (n=198).

Tarieven aangepast naar aanleiding van generieke loonsverhoging van 4%

- Ja, deze zijn vanaf 1 oktober 2018 gewijzigd:
- Ja, deze zijn gewijzigd maar pas na 1 oktober 2018. Wel vergoeding aan aanbieders.
- Ja, deze zijn gewijzigd maar pas na 1 oktober 2018. Geen vergoeding aan aanbieders.
- Nee, deze zijn nog niet gewijzigd. Wanneer het tarief gewijzigd is, wel vergoeding aan aanbieders.
- Nee, deze zijn nog niet gewijzigd. Wanneer het tarief gewijzigd is, geen vergoeding aan aanbieders.
- Nee, de gemeente voert naar aanleiding van de 4% loonsverhoging geen tariefwijziging door.

Figuur 3. Verdeling aantal gemeenten dat tarieven heeft aangepast naar aanleiding van generieke loonsverhoging

We hebben ook geanalyseerd of er zich verschillen voordoen in het percentage gemeenten dat haar tarieven voor huishoudelijke hulp heeft aangepast naar aanleiding van de generieke loonsverhoging als gekeken wordt naar gemeentegrootteklasse. Hieruit blijkt dat gemeenten met minder dan 10.000 inwoners en gemeenten met inwoners tussen de 50.000 en de 100.000 inwoners relatief vaker het tarief niet hebben aangepast ten opzichte van de andere gemeentegrootteklasse. (zie onderstaande tabel).

Tabel 111. Verdeling gemeenten tarief wel/niet aangepast

Type gemeente	% Tarief wel aangepast	% Tarief (nog) niet aangepast
Minder dan 10.000 inwoners	58,3%	41,7%
10.000-50.000 inwoners	67,3%	32,7%
50.000-100.000 inwoners	54,5%	45,5%
100.000-200.000 inwoners	70,0%	30,0%
200.000+ inwoners	75,0%	25,0%
Alle responderende gemeenten	65,7%	34,3%

Waarom hebben sommige gemeenten tarieven (nog) niet gewijzigd?

In de enquête hebben we de subpopulatie van 68 gemeenten die hun tarief voor huishoudelijke hulp (nog) niet hebben gewijzigd naar aanleiding van de generieke loonsverhoging, ook gevraagd naar de redenen hiervoor (tabel 12). Van deze subpopulatie geeft het merendeel van de respondenten aan dat hun gemeenten van plan zijn het tarief op een later moment te wijzigen, namelijk op 1 januari 2019. Van de 41 gemeenten die hun tarieven nog gaan wijzigen, geeft 82,8% aan al afspraken te hebben gemaakt met aanbieders over het proces dat wordt gevolgd om tot een nieuw tarief te komen waar de 4 procent loonsverhoging in is verwerkt.

Tabel 12 maakt ook duidelijk dat een aanzienlijk deel van de respondenten van gemeenten die de tarieven (nog) niet heeft gewijzigd naar aanleiding van de generieke loonsverhoging (27,9%), het antwoord 'Anders, namelijk' heeft ingevuld. Een klein deel van deze groep gemeenten beschrijft in hun open antwoorden dat het proces nog gaande is, bijvoorbeeld doordat er een integraal voorstel ligt bij het college van B&W dat nog goedgekeurd moet worden of dat ze wachten op de VNG-rekentool. De rest geeft aan het tarief niet te wijzigen omdat (1) het tarief eerder al is verhoogd, (2) omdat het niet verplicht is of (3) omdat tarieven worden geïndexeerd conform contractuele voorwaarden waar tussentijdse branche-indexeringen niet onder vallen en worden geacht als onderdeel binnen de indexreeksen van het CBS te worden opgenomen.

Een klein deel van de gemeenten die de tarieven niet heeft aangepast op de generieke loonsverhoging (11,8%), geeft aan dit niet gedaan te hebben omdat de geldende huidige tarieven hoog genoeg zijn om de cao-wijziging te compenseren.

Tabel 122. Enquêtevraag 16c

Enquêtevraag vraag 16c - Wat is de verklaring voor uw eerdere antwoord dat uw gemeente het tarief op dit moment (nog) niet heeft gewijzigd?	N = 68
De gemeente hanteert tarieven die hoog genoeg zijn om de cao-wijziging van 4% loonsverhoging te compenseren.	11,8%
De tarieven worden nog gewijzigd op een later moment.	60,3%
Anders, namelijk	27,9%

Berekening tariefwijziging

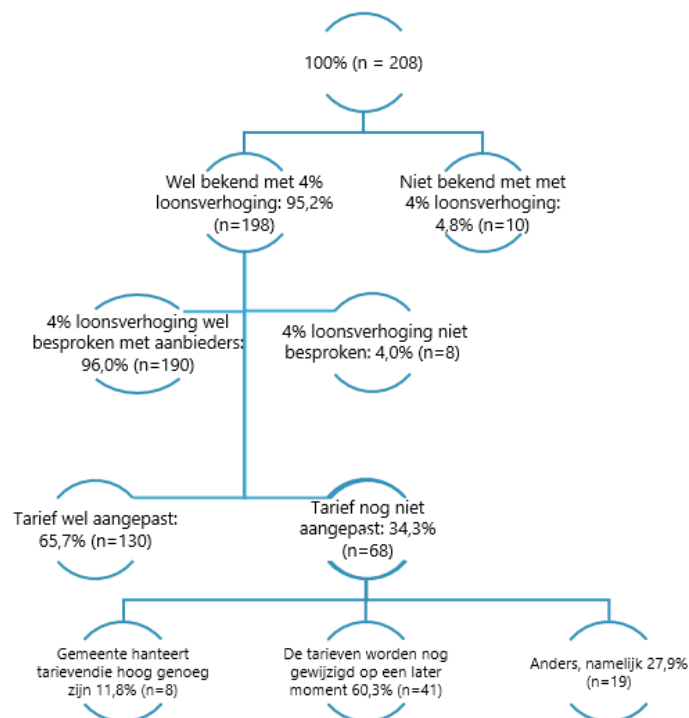
Van de 130 gemeenten die het tarief hebben gewijzigd naar aanleiding van de generieke loonsverhoging, heeft meer dan de helft dit tarief zelf vastgesteld en mochten zorgaanbieders input leveren op de berekening van de diverse kostprijselementen. De op een na grootste groep van gemeenten die het tarief heeft gewijzigd, heeft het nieuwe tarief zelf vastgesteld zonder hierbij aanbieders (opnieuw) te betrekken. Een kleinere groep heeft een (advies)bureau ingehuurd om tarieven te berekenen, waarbij in de meerderheid van de gevallen aanbieders wel zijn betrokken. In slechts een klein deel van de gemeenten die het tarief hebben gewijzigd mochten aanbieders een tarief offreren waarmee inzichtelijk is gemaakt hoe de 4 procent loonsverhoging is verdisconteerd in het nieuwe tarief, waarna de gemeente het nieuwe (uur)tarief heeft vastgesteld.

Tabel 13. Enquêtevraag 17

Vraag 17 - Hoe heeft uw gemeente de tariefwijziging naar aanleiding van de 4% loonsverhoging door de wijziging van de cao VVT berekend?	N = 130
Aanbieders mochten input leveren op de berekening van de diverse kostprijselementen waarna de gemeente het nieuwe (uur)tarief heeft vastgesteld.	48,5%
Aanbieders mochten een (uur)tarief offrenen, waar mee inzichtelijk is gemaakt hoe de 4% loonsverhoging is verdisconteerd in het nieuwe tarief, waarna de gemeente het nieuwe (uur)tarief heeft vastgesteld.	3,1%
De gemeente heeft zelf nieuwe tarieven berekend die zijn doorgevoerd t.o.v. het huidige tarief (aanbieders zijn niet (opnieuw) betrokken geweest).	31,5%
De gemeente heeft een (advies)bureau ingehuurd om nieuwe tarieven te berekenen en zij hebben aanbieders betrokken.	10,8%
De gemeente heeft een (advies)bureau ingehuurd om nieuwe tarieven te berekenen en zij hebben geen aanbieders betrokken.	6,2%

Samenvatting

Onderstaand figuur geeft een samenvatting van de antwoorden op de vragen over de generieke loonsverhoging van 4 procent.

Figuur 4. Samenvatting antwoorden generieke loonsverhoging van 4 procent in de cao VVT

Bijlage 1

Enquête vragen over cao-afspraken

Vraag 15a1

Is uw gemeente bekend met de nieuwe loonschaal uit de cao VVT die per 1 april 2018 van kracht is voor medewerkers in de huishoudelijke hulp (ook wel de nieuwe HBH-loonschaal genoemd)?

- Ja, de gemeente is hiermee bekend → vraag 15a2
- Nee, de gemeente is hier niet mee bekend → door naar vraag 16a

Vraag 15a2

Heeft uw gemeente over de nieuwe loonschaal gesproken met de aanbieders die gecontracteerd zijn voor huishoudelijke hulp?

- Ja, wij hebben hierover gesproken met onze aanbieders ->vraag 15a3
- Nee, wij hebben hier niet over gesproken met onze aanbieders → Uitleggen waarom niet ->vraag 15b

Vraag 15a3

Wat was het doel van dit gesprek en wat heeft dit overleg opgeleverd?

Open vraag

Vraag 15b

Heeft uw gemeente naar aanleiding van de nieuwe HBH-loonschaal de tarieven gewijzigd?

- Ja, deze zijn vanaf 1 april 2018 gewijzigd. → vraag 15e
- Ja, deze zijn gewijzigd maar pas na 1 april 2018. Voor de periode tussen 1 april en de wijziging betaalt de gemeente een vergoeding aan aanbieders. → vraag 15e
- Ja, deze zijn gewijzigd maar pas na 1 april 2018. Voor de periode tussen 1 april en de wijziging betaalt de gemeente geen vergoeding aan aanbieders. → vraag 15e
- Nee, deze zijn nog niet gewijzigd. Wanneer het tarief gewijzigd is, betaalt de gemeente met terugwerkende kracht een vergoeding aan aanbieders. → vraag 15c
- Nee, deze zijn nog niet gewijzigd. Wanneer het tarief gewijzigd is, betaalt de gemeente niet met terugwerkende kracht een vergoeding aan aanbieders voor de HBH loonschaal. → vraag 15c
- Nee, de gemeente voert naar aanleiding van de nieuwe loonschaal geen tariefwijziging door. → vraag 15c

Vraag 15c

Wat is de verklaring voor uw eerdere antwoord dat uw gemeente het tarief op dit moment (nog) niet heeft gewijzigd?

- De gemeente is niet AMVB-plichtig, dus we hoeven onze tarieven niet aan te passen → [vraag 16a](#)
- De gemeente hanteert tarieven die hoog genoeg zijn om de nieuwe loonschaal te compenseren → [vraag 16a](#)
- Anders, namelijk → [door naar vraag 16a](#)
- De tarieven worden nog gewijzigd op een later moment. → [vraag 15d1](#)

Vraag 15d1

Op welke verwachte toekomstige datum worden de nieuwe tarieven van kracht waarin de nieuwe loonschaal is verwerkt?

[Datumvraag of 'weet niet'.]

Vraag 15d2

Zijn er al afspraken gemaakt met de aanbieders over het proces dat wordt gevolgd om tot een nieuw tarief met de nieuwe loonschaal HBH daarin verwerkt te komen? Zo ja, licht dit hieronder toe.

Open vraag

Ga door naar [vraag 16a](#)

Vraag 15e

Hoe heeft uw gemeente de tariefwijziging naar aanleiding van de nieuwe HBH-loonschaal berekend?

- Aanbieders mochten input leveren op de berekening van de diverse kostprijselementen waarna de gemeente het nieuwe (uur)tarief heeft vastgesteld
- Aanbieders mochten een (uur)tarief offereën, waar mee inzichtelijk is gemaakt hoe de nieuwe loonschaal is verdisconteerd in het nieuwe tarief, waarna de gemeente het nieuwe (uur)tarief heeft vastgesteld
- De gemeente heeft zelf nieuwe tarieven berekend die zijn doorgevoerd t.o.v. het huidige tarief (aanbieders zijn niet (opnieuw) betrokken geweest)
- De gemeente heeft een (advies)bureau ingehuurd om nieuwe tarieven te berekenen en zij hebben aanbieders betrokken
- De gemeente heeft een (advies)bureau ingehuurd om nieuwe tarieven te berekenen en zij hebben geen aanbieders betrokken

Vraag 16a

Is uw gemeente bekend met de wijziging van de cao VVT (generieke loonsverhoging van 4 procent per 1 oktober 2018)?

- Ja, de gemeente is hiermee bekend → [vraag 16a2](#)
- Nee, de gemeente is hier niet mee bekend → [naar vraag 18](#)

Vraag 16a2

Heeft uw gemeente gesproken met de aanbieders die gecontracteerd zijn voor huishoudelijke hulp over de 4% loonsverhoging?

- Ja, wij hebben hierover gesproken met onze aanbieders → [vraag 16a3](#)
- Nee, wij hebben hier niet over gesproken met onze aanbieders → Uitleggen waarom niet ->[vraag 16b](#)

Vraag 16a3

Wat was het doel van dit gesprek en wat heeft dit overleg opgeleverd?

Open vraag

Vraag 16b

Heeft uw gemeente naar aanleiding van de nieuwe wijziging van de cao VVT van 4% loonsverhoging de tarieven gewijzigd?

- Ja, deze zijn vanaf 1 oktober 2018 gewijzigd → [vraag 17](#)
- Ja, deze zijn gewijzigd maar pas na 1 oktober 2018. Voor de periode tussen 1 oktober en de wijziging betaalt de gemeente een vergoeding aan aanbieders. → [vraag 17](#)
- Ja, deze zijn gewijzigd maar pas na 1 oktober 2018. Voor de periode tussen 1 oktober en de wijziging betaalt de gemeente niet met terugwerkende kracht een vergoeding aan aanbieders. → [vraag 17](#)
- Nee, deze zijn nog niet gewijzigd. Wanneer het tarief gewijzigd is, betaalt de gemeente met terugwerkende kracht een vergoeding aan aanbieders. → [vraag 16c](#)
- Nee, deze zijn nog niet gewijzigd. Wanneer het tarief gewijzigd is, betaalt de gemeente geen vergoeding aan aanbieders. → [vraag 16c](#)
- Nee, de gemeente voert naar aanleiding van de 4% loonsverhoging geen tariefwijziging door. → [vraag 16c](#)

Vraag 16c

Wat is de verklaring voor uw eerdere antwoord dat uw gemeente op dit moment het tarief (nog) niet heeft gewijzigd?

- De gemeente hanteert tarieven die hoog genoeg zijn om de cao-wijziging van 4% loonsverhoging te compenseren → [door naar vraag 18](#)
- Anders, namelijk → [door naar vraag 18](#)
- De tarieven worden nog gewijzigd op een later moment. → [vraag 16d1](#)

Vraag 16d1

Op welke verwachte toekomstige datum worden de nieuwe tarieven van kracht waarin de 4% loonsverhoging is verwerkt?

Vraag 16d2

Zijn er al afspraken gemaakt met de aanbieders over het proces dat wordt gevolgd om tot een nieuw tarief HBH te komen waar de 4% loonsverhoging in is verwerkt? Zo ja, licht dit hieronder toe.

Open vraag

[Ga door naar vraag 18 \(reguliere enquête\)](#)

Vraag 17

Hoe heeft uw gemeente de tariefwijziging naar aanleiding van de 4% loonsverhoging door de wijziging van de cao vvt berekend?

- Aanbieders mochten input leveren op de berekening van de diverse kostprijsselementen waarna de gemeente het nieuwe (uur)tarief heeft vastgesteld
- Aanbieders mochten een (uur)tarief offeren, waar mee inzichtelijk is gemaakt hoe de nieuwe loonschaal is verdisconteerd in het nieuwe tarief, waarna de gemeente het nieuwe (uur)tarief heeft vastgesteld
- De gemeente heeft zelf nieuwe tarieven berekend die zijn doorgevoerd t.o.v. het huidige tarief (aanbieders zijn niet (opnieuw) betrokken geweest)
- De gemeente heeft een (advies)bureau ingehuurd om nieuwe tarieven te berekenen en zij hebben aanbieders betrokken
- De gemeente heeft een (advies)bureau ingehuurd om nieuwe tarieven te berekenen en zij hebben geen aanbieders betrokken

Berenschot

Berenschot is een onafhankelijk organisatieadviesbureau met 350 medewerkers wereldwijd. Al 80 jaar verrassen wij onze opdrachtgevers in de publieke sector en het bedrijfsleven met slimme en nieuwe inzichten. We verwerven ze en maken ze toepasbaar. Dit door innovatie te koppelen aan creativiteit. Steeds opnieuw. Klanten kiezen voor Berenschot omdat onze adviezen hen op een voorsprong zetten.

Ons bureau zit vol inspirerende en eigenwijze individuen die allen dezelfde passie delen: organiseren. Ingewikkelde vraagstukken omzetten in werkbare constructies. Door ons brede werkterrein en onze brede expertise kunnen opdrachtgevers ons inschakelen voor uiteenlopende opdrachten. En zijn we in staat om met multidisciplinaire teams alle aspecten

Berenschot Groep B.V.

Europalaan 40, 3526 KS Utrecht

Postbus 8039, 3503 RA Utrecht

030 2 916 916

www.berenschot.nl

[in/berenschot](https://www.linkedin.com/company/berenschot)